

DELAVSKA

PRAVICA

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 150 — Cena: za 1 mesec Din 5,-, za četrta leta Din 15,-, za pol leta Din 30,-; za inozemstvo Din 7,- (mesečno) — Oglaš: po dogovoru

Oglaš, reklamacije in naročila na uprave Miklošičeva cesta (palata Delavske zbornice) I. nadstropje — Jugoslovanska strokovna zveza

Pravica hlapca Jerneia.

Namera delodajalcev v naši državi, da bi se socialna zakonodaja, ki jo vlada misli reformirati, poslabšala, če ne popolnoma odpravila — je zadela na enodušen odpor vse javnosti. To je gotovo dobro znamenje. Jako zanimivo pa je, na kakšen način so časopisi, ki so glasniki javnosti, na naskok delodajalcev na delavsko zaščitno zakonodajo reagirali.

Vsi časopisi poudarjajo, da bi bilo poslabšanje socialne zakonodaje škodljivo za državo. Poslabšanje postav, ki delavca pred izkoriščevanjem od strani kapitalista vsaj kolikorotno ščitijo, bi imelo — tako pravilno opozarja večina jugoslovanskega tiska — za posledico, da bi delavske množice postale skrajno nezadovoljne, da bi se okreplil vpliv radikalnih elementov med delavstvom, da bi se razredno nasprotje še bolj poglobilo, kar gotovo ni v interesu države in njenega mirnega razvoja. Naglašajo pa tudi, da bi poslabšanje zakonite delavske zaštite, kakor to zahtevajo kratkovidni podjetniki v Jugoslaviji, škodovalo industriji sami in njenemu razmahu. Socialno slabo zaščiten delavec je obenem slab delavec, ker ga delo ne veseli, ker mu ne donaja koristi in ga tako materialno kakor moralno slabi. On je enostaven rob, ki svoje delo le z nejevoljo in ker je primoran, opravlja. To mora imeti za posledico padanje produkcije in večne spore, ki vedejo industrijo le iz ene krize v drugo. Prav je povedal nek list, da je kmet, ki dobro ravna s svojim poslom, pametnejši od industrijca, ki želi večati svoje dobičke na račun delavca. Čim več nezadovoljnih, gladnih in nepreskrbljenih ljudi v državi, tem hujše tudi za bogatino, kakor je to na živem zgledu pokazala Rusija.

Ti razlogi drže in tudi najbolj tehtajo na tehtnici praktičnega življenja. Iz teh razlogov se na primer velekapital Amerike drži načela, da mora biti delavec dobro plačan, zadovoljen in si sme celo gotov komfort privoščiti. Bismarck, ki je bil piemič, je dobro vedel, da bo povzdignil Nemčijo v prvo industrijsko državo sveta samo po socialni zakonodaji, Anglija pa je že pred njim kapirala, da se da revolucija preprečiti edino z zakoni, ki ščitijo delavca pred prevelikim izmозgavanjem po velekapitalu. Le naši delodajalci s svojo modrostjo še niso prišli tako daleč.

Vendar, kolikor močno ti razlogi v dejanskem življenju veljajo, vendar niso niti edini niti poglaviti. Poglaviten vzrok, da se ne smejo zakoni v zaščito delavca poslabšati, okrniti ali celo odpraviti, je v naravnem pravu! Krščanski socializem mora prav to točko z vsoto silo povdarjati. Naravno pravo zahteva, da je človek, ki družbi daje na razpolago svoje delo, ki množi njeno bogatstvo in ki edini omogočuje kapital in njegovo množitev, za to vsaj toliko plačan, da more pošteno preživeti sebe in svojo družino. Naravno pravo zahteva dalje, da je ta človek, ta poglaviti množilec bogatstva na zemlji, oskrbovan, ako oboli; odškodovan, če se ponesreči; zasiguran za svoj obstoj do smrti, kadar mu sile, žrtvovane v prid družbi, opešajo. Tem bolj pa se to po naravnem pravu zahteva, čimbolj je delavec v današnji družbi faktično prikrajšan na tem, kar za svoje delo v resnici zasluži. Socialna zaštita je dolg, ki ga družba delavcu odplačuje po naravnem pravu: o tem ne more nihče dvomiti, kdor količ kaj pozna principe svetega Tomaža Akvinskoga. Ta dolg je tem večji, in tem bolj obvezen, čim več delavec trpi in čim bolj je telesno,

gimotno in duševno oškodovan po kapitalističnem gospodarstvu. Socialna zaštita ni nobena milost niti dejanje bodisi navadne bodisi prekipajoče ljubezni, ampak jo ima delavec od družbe pravico zahtevati, družba pa mu jo je striktno dolžna dati. S stališča enake vrednosti pa je družba dolžna delavca še veliko bolj zaščititi nego ga v resnici — kajti faktično mu daje ona za njegov trud veliko manj, nego zasluži, in ga tudi veliko premalo ščiti, kolikor ji je njegovo delo v korist.

V našem materialističnem času, ko v vsaki stvari, tudi glede socialne postavodaje, odločuje vedno moment koristnosti — ali se rentira, če delavca plačujem boljše ali slabše; ali so

socialni zakoni v korist državi ali ne; ali bo industrija bolj ali manj prosperovala, če se zaštita delavcev zviša ali zmanjša — v takem času, trdimo, je treba postaviti na prvo mesto zahteve naravne morale, naravnega prava, res krščanske pravičnosti. To so tudi tisti principi, na katerih je zrastle moderna demokratična država in ustava — ti principi so nehoti vodili tudi prve voditelje v boju za delavske pravice. Ti ozirajo pa tudi naše javno mnenje v resnici vodijo, le da je naš čas tako pogreznjen v kapitalističnega duha, da si skoro ne upa več priznati in naglašati zahtev naravnega prava. Zato je tem bolj naša dolžnost, da jih vedno in vedno povdarjamo.

Albert Thomas v Jugoslaviji.

V dneh od 27. februarja do 1. marca se bo mudil v Jugoslaviji direktor mednarodnega urada dela v Ženevi g. Albert Thomas. Namen njegovega prihoda je, da kot predstavnik najvišje mednarodne ustanove, kateri je po mednarodnih pogodbah naložena skrb in briga za interese delavstva celega sveta, na licu mesta ugotovi težnje, stremjenja in zahteve delavstva Jugoslavije povodom od vlade nameravane revizije delavske zakonodaje Jugoslavije.

V to svrhu se bo vršila 28. februarja v Belgradu skupna seja vseh delavskih in nameštenskih strokovnih organizacij v Jugoslaviji obenem z zastopniki vseh delavskih zbornic v državi. Ta skupščina, predstavljajoč vse delavstvo Jugoslavije, bo ponovno manifestirala skupne delavske zahteve za revizijo socialne zakonodaje. Na skupščini bo navzoč in bo govoril tudi g. Albert Thomas.

Naslednjega dne se bo zgledala deputacija vseh strokovnih organizacij in delavskih zbornic z g. Albertom Thomasom pri predsedniku vlade generalu Petru Živkoviću in pri ministru za socialno politiko in narodno zdravje dr. Drinkoviću, katerim bodo ponovno predložene minimalne zahteve delavstva Jugoslavije.

Gosp. Albert Thomas je mož, ki že več kot 10 let uspešno vodi mednarodni urad dela. Kot tak se je izkazal kot iskren, nepristranski in nestranski pobornik za interese celokupnega delavstva Evrope in celega sveta. In tudi

le tak mož more prav vršiti tako pomembno nalogo kot je vodstvo mednarodnega urada dela.

Zlasti moramo njegovemu pomirljivemu prizadevanju pripisati vpostavitve če že ne več pa vsaj korektnih odnosov med amsterdamsko in našo utreško internacionalo. Po njegovem prizadevanju se je ustvarila kompaktnost delavske delegacije v mednarodnem uradu dela in je internacionala krščanskih strokovnih organizacij zastopana tudi v upravnem odboru mednarodnega urada dela. Njegovemu trudu za enotno strokovno borbo vsega organiziranega delavstva se moremo le pridružiti in ga pozdravljati z iskreno željo, da bi ta enotna strokovna borba prinesla delavstvu čim več uspehov. Njegova izvajanja na zadnjem kongresu kršč. strok. organizacij v Münchenu so bila zato, ker so bila iskrena, tudi vsestransko odobravana. Tedaj je dejal: »Krščanske strokovne organizacije nam že dolgo vrsto let v mnogih državah dokazujejo, kako se dejansko bore za delavstvo. Tako naj vodijo svojo borbo tudi v bodoče v tem duhu. Kar pa predvsem zahtevam od kršč. strok. organizacij je, da z močno voljo in prepričanjem visoko držijo ideale, kateri vežejo nanje tako številne verne delavske mase!«

Gosp. Alberta Thomasa ob njegovem prihodu v našo sredo iskreno pozdravljamo! Želimo, da bi njegova prizadevanja v dneh, ko se bo mudil v Jugoslaviji, bila uspešna in vsestransko koristna za vse jugoslovansko delavstvo!

Zakaj plačujemo prispevke za Borzo dela?

Pogosto naletimo med delavstvom na taka vprašanja. Ne bomo trdili, da so ta vprašanja brez vsake stvarne podlage. Da pa bo možno razsoditi, koliko so razne opazke na naslov te delavske ustanove tudi resnično opravičene, je treba, da vemo, kakšno nalogo vrši ta ustanova oziroma kako vrača prispevke, ki jih delavstvo zanjo žrtvuje.

Dve važni nalogi ima Borza dela:

Prvič, da izravna ponudbo in povpraševanje po delovni moči na delovnem trgu, doma in v inozemstvu, ter daje smernice za pobijanje brezposelnosti.

Drugič, da daje brezposelnim neposredno podporo v denarju in naravi.

V naslednjem se bomo seznanili, kako vrši Borza dela v Ljubljani in njene ekspoziture v Celju, Mariboru in Murski Soboti svojo nalogo v pogledu posredovanja dela in kakšni so njeni uspehi. Številke, ki jih bomo navajali, se nanašajo na čas od 1. januarja 1929 do 31. decembra 1929.

V letu 1929. se je pri Javni borzi dela v Ljubljani in pri njenih ekspoziturah prijavilo brezposelnim 280 uradnikov, 93 uradnic, 7545 kvalificiranih de-

lavkam, Borza dela pa je v tem času nudila dejansko zaposlitev 63 uradnikom, 28 uradnicam, 3395 kvalificiranim delavcem, 646 kvalificiranim delavkam, 3153 nekvalificiranim delavcem, 2458 nekvalificiranim delavkam, 4297 sezonskim delavcem, ter 2562 sezonskim delavkam. Skupaj je oskrbela Borza dela delo 10.908 delavcem in 5704 delavkam.

Da je med ponujenim delom in med uspešno izvršenim posredovanjem tolika razlika, je vzrok v tem, ker delodajalci večkrat iščejo pri Borzi delovne moči pod tako slabimi delovnimi pogoji, da Borzi dela ni mogoče posredovati. So pa tudi slučaji, da delodajalec zahteva pri Borzi dela večje število delavcev, čez par dni pa naročilo odpove, ker je te delavce že dobil.

Od prijavljenih brezposelnih je v letu 1929. odpadlo 203 uradnikov, 71 uradnic, 4098 kvalificiranih delavcev, 658 kvalificiranih delavk, 3094 nekvalificiranih delavcev, 1401 nekvalificiranih delavk, 2189 sezonskih delavcev ter 86 sezonskih delavk. Vsi ti so si deloma sami poiskali delo, deloma jih je Borza dela ertala iz razvida, ker so ali odpotovali ali pa niso javili, kam so šli. Precejšnje število brezposelnih pa se oglašajo pri Borzi dela samo toliko časa, dokler ne izčrpa pripadajoče podpore.

Koncem leta je ostalo pri Borzi dela v razvidu brezposelnih: 77 uradnikov, 30 uradnic, 868 kvalificiranih delavcev, 231 kvalificiranih delavk, 476 nekvalificiranih delavcev, 407 nekvalificiranih delavk, 31 sezonskih delavcev ter 7 sezonskih delavk. Skupaj 1452 delavcev ter 675 delavk.

Če seštejemo gorenje številke, dobimo 56.733 brezposelnih, ki so šli v letu 1929 skozi razvidnico Borze dela. To je več kot polovica članstva OUZD v Ljubljani. Vse to ogromno delo vrši pri Borzi dela v Ljubljani in njenih ekspoziturah v Celju, Mariboru in Murski Soboti 11 oseb, katerim se mora pač priznati, da prekomerno izčrpavajo svoje telesne in duševne sile.

Delavstvu naj gornje številke služijo v stvarno razmotrivanje, kajti brezposelna armada je tehtnica delavske mezde in delavskega položaja sploh, zato mora zavedno delavstvo tako ustanovo, ki išče brezposelnim dela, edinole z vsemi močmi podpirati. Prihodnjč bomo priobčili pregled, s kakšnimi denarnimi sredstvi razpolaga Borza dela ter koliko nudi brezposelnim denarne ali siceršnje podpore.

Prvi pravi delavski film je napravila zadnji čas nemška kršč. zveza tekstilnega delavstva. Film predstavlja prost vseh agitatoričnih tendenc pravo umetniško tvorbo. Ponazorjuje z veliko resničnostjo življenje tekstilnega delavca in njegove družine, polno stisk in borbe za življenjski obstanek, pa tudi stremjenja in prizadevanja delavstva za boljši in večji kos kruha in za pravico in resnico. Je prvovrsten kulturni film, ki je že pri prvem predvajanju osvojil. Morda bi ga tudi mi mogli videti?

Koliko ljudi je na svetu? Na zemlji živi danes okoli dve milijardi ljudi in sicer 900 milijonov v Aziji, 500 milijonov v Evropi, 220 milijonov v Ameriki, 150 milijonov v Afriki in sedem milijonov v Avstraliji. — V Evropi štejejo prebivalcev: Rusija 115 milijonov, Nemčija 62,5, Anglija z Irsko 42,7, Italija 41, Francija 39,5, Španija 21,3, Poljska 20, Rumunija 17, Češkoslovaška 13,6, Jugoslavija 13, Ogrska 8, Belgija 7,8, Nizozemska 7,6, Avstrija 6,5, Švedska in Grčija po šest milijonov.

Pridobivaj novih članov za Jugoslovansko strok. zvezo!

Jugoslovanska strokovna zveza.

Železničarski vestnik.

OCENJEVANJE USLUŽBENCEV DRŽ. PROMETNIH NAPRAV.

Z zakonom o drž. prom. osebju je bilo uvedeno tudi ocenjevanje uslužbencev, ki je dvojno: namreč ocenjevanje za stalnost in pa vsakoletna ocena.

Uslužbenec se ocenjuje za stalnost, če je dovršil 21. leto starosti, če je opravil svojo vojaško dolžnost, če je položil vse predpisane strokovne izpite. Ker je služba v smislu čl. 17 zakona o drž. prom. osebju v prvih treh letih začasna, se uslužbenec, ki je izpolnil prednje pogoje, koncem tretjega leta oceni za stalnost. Tako ocenjevanje se vrši dvakrat letno: od 15. maja do 15. junija in od 15. novembra do 15. decembra, t. j. pred vsakim napredovalnim terminom. Po določbah zakona se priznava stalnost le s 1. januarjem in 1. julijem.

Pri ocenjevanju za stalnost se zlasti upošteva uslužbenčeva sposobnost in pa njegove moralne lastnosti. Ocena se glasi: »zasluži«, ali pa »ne zasluži«, da postane stalen.

Ako je bil kdo ocenjen, da ne zasluži, da postane stalen, ima pravico do pritožbe v roku 15 dni od dneva priobčitve ocene. Te pritožbe rešuje železniški odbor pri vsaki direkciji. Pritožba se službenim potom predloži na direkcijo, ki ugotovi, ali je bila pravčasno predložena ali ne in jo s primerom pripombo preda železniškemu odboru. Ako ta potrdi negativno oceno komisije, se uslužbenec takoj odpusti iz službe. Istotako se tudi postopa z uslužbencem, ki se ni pritožil proti negativni oceni.

Železniški odbor pa ima pravico, da izjemoma v smislu določb čl. 20 zakona o drž. prom. osebju dovoli, da se uslužbenec še eno leto pridrži v službi. Na to je ponovno ocenjen in če tudi tedaj sklone komisija, da uslužbenec ne zasluži, da postane stalen, se proti tej odločbi uslužbenec ne more pritožiti, ampak je takoj odpuščen iz službe.

Pri tem se posebno opozarja na določbe čl. 49 zakona o drž. pom. os., po katerih mora vsak uslužbenec položiti predpisane strokovne izpite najkasneje v treh letih. Pravilnik o strokovnih izpitih še dodatno določa, da kdor izmed uslužbencev ministrstva za promet ne položi predpisanih izpitov v treh letih, se mora odpustiti iz službe. Tri leta se računajo od dneva nameščenja (postavitve). V tem se kaj radi pregreše oni, ki so bili nameščeni kot starejši delavci, pa so prej položili tako zvane usposobljenostne izpite. Ti izpiti se namreč ne smejo zamenjati z izpiti, ki so predpisani s pravilnikom o polaganju strokovnih izpitov.

Poleg ocene za stalnost je še letna ocena. Vsako leto se mora oceniti vse nameščeno osebje, delavci in dnevničarji so izvzeti. Izjemoma se pa ocenjujejo delavci, ki opravljajo službo nameščenega osebja.

Ocenjuje vedno neposredni predstojnik. Ocena, ki ima štiri rede: odlični, prav dober, dober in slab, se priobči uslužbencu v drugi polovici meseca januarja, ker se ocena vrši v prvi polovici istega meseca.

Pri oceni se upošteva uslužbenčeva sposobnost, uporabljivost, marljivost, moralne lastnosti, kako vrši službo, vestnost v službi, odsotnosti, kazenski dopusti, kazni, občejanje z občinstvom itd. Uslužbenec, ki je bil v letu, za katero se ocenjuje, disciplinsko kaznovan, ne more dobiti dobre ocene. Nasprotno pa uslužbenec, ki v zadnjem letu ni bil delj odsoten, kakor dovoljuje čl. 93. zakona o drž. prom. os. in ni bil kaznovan, ne sme biti slabo ocenjen.

Vsak uslužbenec ima pravico do pritožbe, ako ni zadovoljen z letno oceno. Za reševanje takih pritožb so določene posebne komisije in sicer za osebje na progi je taka komisija pri direkciji, za osebje direkcije pa pri generalni direkciji. Pritožba se preda službenim potem v roku 15 dni od dneva priobčitve ocene. Komisija vzame v rešitev le pritožbe, ki so bile vložene pravočasno. Ako komisija ugotovi pritožbi, se mora popraviti letna ocena uslužbenca. Odločbe komisije so izvršne.

Letna ocena ima odločujoč vpliv na napredovanje uslužbenca. Generalna direkcija je namreč predpisala, da se za

napredovanje v skupinah položajne plače smejo predlagati le taki uslužbenec, katerih povprečna ocena zadnjih treh let je skupaj najmanj prav dobra. Slično se zahteva tudi za prekatgorizacijo uradnikov in zvančnikov. Pa tudi napredovanje zvančnikov v skupinah položajne plače so direkcije regulirane po letni oceni. Čim boljša je ocena, tem prej napreduje uslužbenec, ker po zakonu ni določenih maksimalnih rokov za tako napredovanje. Za slabo oceno pa določa zakon, da uslužbenec zgubi za napredovanje leto, v katerem je bil slabo ocenjen. Eksekutivno osebje zgubi tudi prihodek za eksekutivno službo za tisto leto, ki se računa za napredovanje v osnovni plači. Tako se primeri, da zgubi tak uslužbenec za napredovanje celo poldrugo leto. Torej ni vseeno, kako oceno ima uslužbenec, kakor se čisto med osebjem poudarja. Naš materialni položaj trdi drugače.

Vsem skupinam, plačilnicam in članom! Ker se še vedno ponavljajo slučajji, da člani ozir. skupine reklamirajo »Delavsko Pravico« pri osrednjem odboru, sporočamo ponovno, da je vse reklamacije dostavljati naravnost upravi »Delavske Pravice«. V reklamaciji je navesti, da je dotičnik član Prometne zveze. Upoštevajte! — Tajnik.

Ljubljana. Skupina »Prometne zveze« sklicuje za nedeljo 23. februarja ob pol 10 dopoldne v prostorih zveze v Delavski zbornici svoj redni občni zbor s sledečim redom: 1. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in računskih preglednikov; 2. poročilo zastopnika osrednjega odbora PZZJ; 3. volitev novega odbora; 4. slučajnosti. Vsi tovariši člani skupine se pozivajo, da se občnega zbora zanesljivo in v čim večjem številu udeležijo! — Odbor.

Maribor. Skupina PZZJ Maribor sklicuje za nedeljo dne 2. marca 1930 ob 9 dopoldne na Koroški cesti št. 1 svoj redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. poročilo odbora (predsednika, tajnika, blagajnika in revizorjev); 3. predlogi; 4. volitev novega odbora; 5. slučajnosti. V slučaju nezadostne udeležbe članstva se odprži občni zbor pol ure kasneje z istim dnevnim redom brez ozira na število navzočega članstva. Vsi člani skupine se pozivajo, da se občnega zbora udeležijo v čim večjem številu. — Odbor.

Logatec. Člani »Prometne zveze« v Logatcu so imeli dne 9. t. m. dobro obiskan sestanek, katerega so se udeležili tudi člani iz Rakeka in nekateri nečlani. Zastopnik osrednjega odbora je raztolmačil prisotnim pomen organizacije, njeno dosedanje delo, uspehe in neuspehe, sedanjí njen položaj in program za bodoče. Navzoči so izvajanjem z zanimanjem sledili ter živahno posegli v razgovor v zadevah, tičočih se izplačila razlike od prevedbe na urnine, nastavitve delavcev na sistemiziranih mestih. všteti let za provizijski fond kakor tudi ostaní uslužbencem, ki so bili po večletnem službovanju kot delavci končno nastavljeni, a se jim ta leta za napredovanje ne štejejo. Govorilo se je tudi o novem zakonu za drž. prometno osebje in o delavskem pravilniku, katerega izid delavstvo spričo težavnega gmotnega položaja nestrpno pričakuje. Ker so se prejemi uslužbencev nekaterih drugih ministrstev v zadnjem letu izboljšali, upravičeno upa tudi železničar, da se tudi njegov položaj izboljša, saj ima od tega korist v prvi vrsti uprava, ker se bo gotovo vsak uslužbenec s tem večjim veseljem posvetil svoji službi. Navzoči so pokazali izredno zanimanje in voljo za delo v organizaciji. Želja vseh je, da se tudi v Logatcu čim prej ustanovi redna skupina, oziroma podružnica.

Osrednji odbor bo imel sejo v soboto 22. t. m. ob 18 v prostorih zveze. Radi važnega dnevnega reda udeležba odborikov obvezna!

Zirovnica. Odbor Skupine električnih uslužbencev v Zirovnici vabi vse članstvo na občni zbor, ki se bo vršil 2. marca 1930 ob 3 popoldne v gostilni M. Čop v Zirovnici. Prosimo vse tovariše, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo, ker se bodo obravnavala važna vprašanja. Posebna vabila se ne bodo pošiljala. —

Dravi zobje
SARGOV

KALODONT

Rudarji.

Hudajama. V nedeljo 16. t. m. je bil občni zbor Strokovne skupine rudarjev Hudajama. Preko 80 tovarišev je napolnilo dvorano v cerkveni hiši v Laškem. Jugoslovanska strokovna zveza je zastopal tov. načelstveni tajnik, kateri je poročal, kaj je organizacija v pretečenem letu storila za rudarje in za delavstvo sploh. Pozival je tovariše naj se tesno oklenejo svoje organizacije v obrambo svojih pravic. Podjetniki so vsi združeni ter streme za tem, da poslabšajo delavsko zakonodajo in okrnejo delavske pravice. Naša naloga pa je, da celokupno socialno zakonodajo ohranimo in izboljšamo. Zato pa je potrebno, da smo vsi združeni-organizirani!

Zadovoljivo je bilo poročilo tovarišev odborikov, ter je iz poročil razvidno, da se je skupina zelo razmahnila; članstvo je naraslo za več kot 200%. V preteklem letu je bilo 10 sej odbora, trije javni shodi in 18 članskih sestankov. Tov. predsednik Al. Lešnik je poročal med drugim: »Vsakdo, ki hoče delovati v delavskih organizacijah, mora biti pošten in nesebičen. Ne sme pričakovati plačila, ne hvale, pripravljen pa mora biti na napade. Zakaj ljudje so sebični, koristolovci, ne zmožni storiti kaj za korist splošnosti, ampak vidijo in delajo samo za sebe in lasten žep. In ker so sami taki, menijo, da so vsi njim enaki, zato napadajo in zmerjajo poštene in nesebične delavce, ter skušajo rušiti delavske organizacije in socialne institucije.

Zato se mi zdi, da je predvsem naša bodoča naloga, da vzgojimo tovariše za nesebično delo, da se vsi tovariši člani strokovne organizacije zavedajo, da je potrebno skupno delovanje nas vseh.

Imeli smo vedno ozke in trdne stike z našo centralo — Jugoslovansko strokovno zvezo. Mi prav dobro vemo, da kakor je potrebna združitev nas rudarjev v obratu, tako je potrebno, da smo združeni vsi delavci. To celotno medsebojno vez pa združuje naša centrala. Zato bomo, kakor med sabo tako tudi med njo, imeli vedno trdne vezi, katerih ne bo pretrgal noben napad! Ostali bomo zvesti svojemu programu ter se bomo med seboj bodrili k nadaljnjemu delovanju za dobrobit vsega proletariata!

Kakor nobeden človek, četudi naredi mnogo dobrega, ni brez napak, tako tudi organizacija, četudi je stvorjena iz dobromislečih, lahko napravi kako nepravilnost. Zato je dolžnost vsakega člana, da sodeluje, da opozarja na to, kaj je treba ukreniti, ali kaj se je napačno napravilo. Ni mogoče navidezno vse odobravati, vsemu pritrdjati, za hrbtom pa čez vse udrihati. Tako početje ni vredno organiziranega delavca!

Kakor vsaka delavska organizacija, tako ima tudi naša organizacija nasprotnike. Nasprotnike tudi med delavstvom samim. Mi le pomilujemo tiste delavce, ki menijo, da je bolje hlapčevsko se klanjati kapitalizmu in kapitalistom, delavskim organizacijam pa nasprotovati, kakor pa biti z delavstvom solidaren. Mi vemo, da je prav to hlapčevstvo največje zlo za proletariata. Mi pa se tudi zavedamo, da ako moramo s svojimi rokami služiti si kruh. Imamo tudi pravico s svojimi možgani misliti, ter imamo tudi pravico, še več, dolžnost, da si z združenno močjo borimo in priborimo človeku dostojno življenje. V nas samih mora biti živa zavest, da je delo tisto,

ki proizvaja vse dobrine. Zato bodimo samozavestni in ne hlapčevski!

Nadzorstvo je pregledalo poslovne knjige in blagajno, ugotovilo, da je vse v najlepšem redu ter predlagalo, da se da odboru absolutorij, kateri predlog se je enoglasno sprejel.

Pri volitvah odbora se je izvolil naslednji odbor: Predsednik Lešnik Alojz, podpredsednik Vodišek Ignacij, tajnik Lešnik Jože, blagajnik Gostinc Franc, gospodar Krašovec Anton. Za namestnike pa: Jančič J., Krašovec F. in Klepej I. Uverjeni smo, da bo odbor nesebično in vztrajno deloval za napredek organizacije, ter za dobrobit vseh organiziranih tovarišev-rudarjev.

Končno smo se še razgovorili o »Delavski posojilnici«, o stavbni akciji za dom itd.

Tovariš predsednik je zaključil občni zbor s pozivom, da vsi tovariši vztrajajo, ter prispeva vsak po svoji moči za prospek organizacije, kar bo edinole v prid rudarjem in celokupnem delavstvu.

Ob tej priliki se je tudi nabralo za tiskovni sklad »Delavske Pravice« 80 Din.

Zagorje. Redni mesečni sestanek smo imeli v nedeljo 16. t. m. Obravnavali se je načrt novega rudarskega zakona.

Vsekakor kaže, da čakajo rudarje še slabši časi kot so. Delo v revirjih počiva. Počiva, kot je počivalo že prejšnja leta. Še pred kratkim so morali rudarji še ob nedeljah in celo ob največjih praznikih rove. In kar naenkrat takšen preokret. Dosedaj je delo počivalo ob ponedeljkih. Tako so danes delavci kot igračke. Tu pa tam godrnjanje in kletvice, a smisla za organizacijo ni. In tako bomo še naprej nosili težko in še težje breme. Pa še ni to dosti. Dosedaj je počivalo delo enkrat na teden. In sedaj so se pričele že tudi pri nas redukcije. Ob zadnji periodi je bilo odpuščenih nič manj kot 14 delavcev. In vsega obžalovanja vredno je to, da TPD odpušča najboljše moči. Ljudje, ki so delali od 15 do 20 let, pustili svoje zdravje družbi in sedaj že skoro onemogli, ki nimajo drugega kot ženo doma in kopico otrok, so postavljeni na cesto in prepuščeni usodi. Kaj sledi iz tega, si lahko mislimo. Ni čudno, da nima delavec nobene upanja v boljšo bodočnost in se tudi ni čuditi raznim zločinom, nenravnemu življenju, samoumorom itd. Premisliti je treba samo to, koliko trpi ubogi rudar. Trpljenje pozna samo tisti, ki živi med njimi in vidi njegovo trpljenje, kajti težko in naporno je njegovo delo. Gre na delo, poslovi se od žene in otrok, še zdrav, a ne ve, če bo prišel srečno nazaj. Spusti se globoko v rov, 200—400 m, in od tam gre potem še dalje na delovno mesto. In tam se prične borba s premogom. Trd je. Koplje in nalaga, da naloži čim večje število vozičkov, da s tem zaceli rano, zadanega mu neprostovoljnega počitka dela med tednom. Kljub temu, da je že zunaj mnogo nagromadenega premoga, se delavec tira, da čim več producira. Torej na eni strani delo počiva, na drugi se pa mudi, da dan počitka, zdravja s produkcijo petih dni. Tako je priganjstvo!

In tako se obeta, da se bodo že itak slabe razmere rudarjev, z novim rudarskim zakonom še poslabšale. To bi bila gotovo velika krivica, ki vsekakor ne bo rodila dobrega sadu. — Rudar.

Delavski koledarček 1930.

Pozivamo vse zaupnike, da čimprej pošljejo denar za koledarčke. Koledarčkov ne sprejemamo več nazaj. Imamo jih pa še nekaj v zalogi.

Kovinarji

Jesenice. Glasom sklepa krajevnega upravnega odbora bratovske skladnice z dne 31. januarja dobijo iz sredstev, ki so na razpolago, enkratno podporo vsi oni delavci, ki so bili v letu 1929. radi pomanjkanja dela reducirani in pa vsi oni, ki so prišli od vojakov in iz istega razloga do 31. januarja niso bili sprejeti v zopetno zaposlitev. Podpora se izplačuje pri blagajni v bolnici proti dokazilu začasne izkaznice bratovske skladnice.

Lesni delavci

Verd pri Vrhniki. V nedeljo 15. februarja se je vršil prvi redni letni občni zbor »Strokovne skupine lesnega delavstva na Verd«. Člani so se občnega zbora udeležili v lepem številu. Pogrešalo se je nekatere tovariše, ki se deloma opravičeno deloma pa tudi radi malomarnosti niso udeležili občnega zbora. Odborniki so podali svoja poročila, ki so bila z zadovoljstvom sprejeta. Iz poročila odbora je bilo razvidno, da se skupina dobro razvija. Kakega večjega gibanja se dosedaj ni začelo, ker je bilo treba vse delo posvetiti notranji okrepitvi organizacije. Izvoljen je bil stari odbor, razen tajnika, ki se je preselil na drugo službeno mesto. Delegat zveze je podal izčrpno poročilo o položaju lesne industrije in lesnega delavstva. Obrazložil je tudi borbo, ki jo vodi delavske strokovne organizacije za ohranitev socialne zakonodaje. Nekateri tovariši, ki so ob ustanovitvi te skupine pokazali veliko navdušenje in nezlomljivo voljo, niso razumeli, da je treba za kakšno znatno pridobitev predhodne dobre priprave in so zato med letom postali mrtvi za organizacijo. Občni zbor je izrazil željo, da bi ti delavci čimprej spoznali svojo zmotno pot in pristopili v vrsto organiziranega delavstva. Novi odbor nam daje dovolj jamstva, da se bo organizacija potrudila, porabiti vsako priliko za izboljšanje položaja vsemu delavstvu. Treba pa je, da se vsi zavedamo, da brez enotnosti in prave delavske zavesti se ne bo dalo ničesar doseči.

Prevalje. V nedeljo 16. t. m. se je vršil pri nas redni letni občni zbor skupine delavstva Prevalje. Iz poročila predsednika in posameznih odbornikov je bilo razvidno, da skupina živahno deluje za dobrobit njenega članstva. To se je pokazalo predvsem tedaj, ko je šlo za odpuščene rudarje, kateri so dobili zaposlitev pri regulaciji Meže, katera se je izposlovala od bivšega mariborskega oblastnega odbora. Poleg tega skuša organizacija pomagati najpotrebnejšim s podporami, katere zbere odbor. Iz blagajniškega poročila je razvidno, da je skupina vkljub težkim raz-

meram, v katerih se nahaja, prihranila nekaj sredstev za najnujnejše potrebe.

Poročilo zastopnika JSZ se je vzelo z živahnim odobravanjem na znanje. Govoril je o delu, nalogah in uspehih delavskih strokovnih organizacij. Predvsem je poudarjal, da je posebno danes potrebna skupnost delavstva, katera mora sloneti na ljubezni do bližnjega, kajti vsi smo si bratje in posebno mi, kateri delamo po načelih kršč. socializma moramo to vselej in povsod poudarjati in tudi v tem pravcu delovati. Razlikovati se moramo od drugih v tem, da ne učimo sovraštva in ne razdvajamo že itak obupanega delavstva, kajti samo v skupnosti in slogi je moč delavstva.

V novi odbor so bili izvoljeni zopet stari poborniki, delavci organizacije in sicer: Kugovnik Jurij, Očepek Ivan, Juh Josip, Tratnik Anton, Mežnat Pavel, Sušec Anton, Mikeln Martin in Matjaž Fr. Kot preglednika: Kovač Alojz in Tratnik Ivan.

Ob koncu se je razvil živahen razgovor glede podpornega sklada, na kakšen način naj se uredi. Vsi so zahtevali, naj se začne s plačevanjem prispevkov in uredi sporazumno z ekspozituro JSZ v Mariboru primeren poslovnik. Ob koncu je tov. predsednik izražal željo, naj bi se ekspozitura tudi v bodoče tako zanimala za Prevalje in skušala kolikor ji bo mogoče pomagati graditi naš delavski pokret v Prevaljah in Mežiški dolini, katera je sedaj popolnoma zanemarjena. Vsi, kateri smo se občnega zbora udeležili, smo odnesli najlepše utise in sklenili, da bomo v bodoče še bolj intenzivno delovali za prosih in porast naše ideje in organizacije. — Delavec.

Vič. V nedeljo 23. februarja 1930 ob 10 dopoldne se bo vršil v poslovnem lokalu v Društvenem domu na Glincah II. redni letni občni zbor »Strokovne skupine delavcev in nameščencev Vič«. Dnevni red običajen. Ker se v zadnjem času članski sestanki niso redno vršili, je važno, da se občnega zbora udeležijo vsi člani. Na občnem zboru bomo začrtali program za delo v prihodnji poslovni dobi. Pokažimo, da se zavedamo važnosti strokovne organizacije s tem, da se občnega zbora polnoštevilno udeležimo.

Zveza Krekovk.

V nedeljo 9. februarja se je vršil sestanek za ustanovitev Krekovk v St. Pavlu pri Preboldu. Zbralo se je 20 deklet (tovarniške delavke in kmetiške dekleta). Zvezina odbornica je dekletom razložila pomen Krekove mladine za sodobnost. Dekleta so besede sprejele in obljubile že prihodnjo nedeljo imeti sestanek, da se pomenijo podrobno glede ustanovitve. Tako je prav! Bodočnost je mladine!

Produkcija premoga v Sloveniji I. 1929.

Produkcija v decembru.

V premogovnikih v Sloveniji je bilo v decembru izkopanih 201.576 ton premoga, napram 207.673 tonam v novembru. Kakor prejšnja leta je opaziti tudi lani v decembru neznatno nazadovanje produkcije napram predhodnim mesecem. To pa je predvsem posledica praznikov, oziroma manjšega števila delovnih dni.

V decembru so oddali premogovniki železnicam 84.253 ton, brodarstvu 400 ton, industriji 72.567 ton, raznim 21.740 ton, sami pa so porabili 13.651 ton. Izvoz pa je znašal 4247 ton. Skupna oddaja torej je znašala 196.861 ton napram v novembru 214.927 ton. Oddaja je bila torej manjša kot produkcija in so se zaloge premogovnikov po dolgem času povišale od 56.472 na 61.187 ton.

Povprečno je bilo v decembru zaposlenih 10.709 delavcev, torej se je število dvignilo od novembra za 64. Napram decembru leta 1928. je bilo lani v decembru povprečno zaposlenih 1333 delavcev več. Poleg delavcev je bilo zaposlenih še 259 uradnikov in 241 paznikov.

Produkcija leta 1929.

Skupno je bilo leta 1929. v premogovnikih v Sloveniji izkopanih 2.293.390 ton, kar znači, za 426.877 ton več kot leta 1928. Zlasti pa vidimo velik napredek lanskoletne produkcije, ako jo primerjamo s produkcijo prejšnjih let.

Leta 1913. 1.587.000 ton, leta 1924. 1.898.200 ton, leta 1925. 1.822.000 ton, leta 1926. 1.678.000 ton, leta 1927. 1 milijon 912.200 ton, leta 1928. 1.866.500 ton, leta 1929. 2.293.400 ton.

Ta velik 23% napredek v skupnem iznosu napram letu 1928 je gotovo najboljši znak, da se je položaj industrije in gospodarska konjunktura odločno izboljšala. Kajti lansko leto je odvzela industrija od premogovnikov celih 808.664 ton napram 692.317 tonam leta 1928. in 609.959 tonam leta 1927.

Čez hribe in doline...

Jesenice. Kot že v nekaterih drugih mestih, tako se je tudi pri nas uvedla nekaka kontrola nad beračenjem in berači, katerih je ob petkih in sobotah zares mnogo. Na eni zadnjih občinskih sej je bilo sklenjeno, da se uvedejo za beračenje listki, katere bo vsak, kdor želi dati vbogajme, dobil na občini za 50 par komad. Listki se bodo potem dajali došlim beračem mesto gotovine. S tem listom bodo šli berači na občino, katera jim bo, če se dokaže, da so res pomoči potrebni, listke odkupila, v nasprotjem

Dvojno zimsko veselje

daje ličnost lepe in pedantno čiste volnene obleke. Ako se ne pere kakor je treba, se slišne in daje utis stare ponošene obleke. V mlačni raztopini Schichtovega Radiona se stvari nalahko očmejo in ostanejo mehke in lahke ter varujejo svojo prvotno barvo in sveži ton. Celi ta posel se opravlja hitro in brez truda, ako se uporablja

slučaju pa jim jih brez odškodnine odvezla. Namen te uredbe je predvsem ta, da se raznim delomržežem in postopacem pride enkrat v okom. — Mestni proračun na občinski seji v nedeljo ni bil izglasovan radi nesklepčnosti občinskega sveta. Določena je prihodnja seja za sredo 19. t. m. — Hišno preiskavo in zasliševanje so izvršili orožniki v spremstvu detektiva, pri nekaterih delavcih, baje radi neke proti državi pisane okrožnice, katera je po mnenju oblasti prišla iz Ljubljane, zaslišani pa o nji ničesar ne vedo. — Neki študent-medicinec, doma iz Dalmacije, je v petek prišel peš iz Ljubljane v nadi, da dobi tukaj kako delo, da bi lahko položil izpit, kar mu je pa sedaj vsled gmotnih težkoč onemogočeno. Revez je bil tako sestradan, da bi se pred tovarno susedel, da mu ni priskočil na pomoč tov. Alojzij Jeraša. Z došlim g. Lukmanom sta ga skoro nesla v tovarno, kjer je dobil hrano, prenočišče in nekaj podpore, nakar se je z vlakom odpeljal v Ljubljano. — Kdor želi delavski koledarček, ga lahko še dobi v nedeljo dopoldne v pisarni Jugoslov. strokovne zveze — strokovne skupine kovinarjev Jesenice v Društvenem domu.

Jože Bor:

Pohujšanje na dvorišču.

»Tu je knjižica!«
Janez je omahnil. Pred njim je vstala Majda s sinčkom v naročju. Očetov obraz je pogledal vanj. Videl se je, kako gre sam po dolgi cesti brez konca. Slika za sliko je padala v njegove oči, ki so nagloma postale vlažne. Zagrabilo ga je po vsem telesu, globoko je dihal, prsti na nogah so se mu skrčili in znoj mu je padel na čelo. Prešinilo ga je nekaj groznega, zarilo se mu je do dna srca, nenadoma je stegnil roko, ki bi najrajši udarila, duša se mu je preklala na dvoje:

»Prosim vas, nikar knjižice nazaj!«
Desničnik je zaspano zrl vanj.

»Nemogoče,« je dejal mrzlo. »Odgovoren sem napram svetu,« se je opravičil in se v hipu tega skesal. Držal je knjižico v rokah in jo ponujal Janezu.

Janez pa se je oklepal slamice, upanja, ki je včasih tako majhno in vendar tako veliko. Odpne se, je mislil, srce človeku nenadoma, ves dober postane takrat in usmiljena mu je misel.

»Ženo imam, družino. Ne bodite brez srca!«

Desničniku se je trlo v čelu. Jaz brez srca? Za siromake dajem in revščino podpiram. Smili se mi ves ubogi svet. Ali naj hudodelca objamem radi usmiljenja? Usmiljenje ima meje.

Janez je zrl z upa polnimi očmi in hrepenel v dno duše po dobri besedi.

Desničnik pa se je oprl z rokama na mizo in rezko zatrdil:

»Nemogoče!«

Janez se je stresel. Udarilo ga je, ko da se je zadel vanj silen drog, vržen bogve od kod. Drhtelo je v njem, obraz mu je vztrepetal, kakor listje na drevesu, ko potegne večerna sapa. Roke so se mu skrčile v pesti, rdečica je planila v njegov obraz. Vsesal se je z očmi v Desničnika in povedal:

»Noč govori iz vas; ne vidite mla-kuže, kamor me mečete.«

Desničnik je vzrastel. To je upornik, človeka bo ubil nekoč. Kako stoji, s svetlimi očmi tu pred menoj. Groza kar srši iz njega. Prijel je knjižico in jo pomolil Janezu:

»Idite!«

Janez je vztrepetal poslednjič:

»Ne vzamem, ne grem!«

Tedaj pa je Desničniku udarila kri v glavo. Divje je zmečkal knjižico v rokah, zamahnil z njo po zraku jo vržel Janezu pod noge in zakričal:

»Marš!«

V Janezu se je pretrgalo. Solze so mu orosile lica, ko se je sklanjal in pobiral drobne bukvice, ki so mu dajale kruh. Popolnoma jasno je slutil pred seboj večerno zarjo in drevesa, ki molijo v nebo, slišal je zvonjenje od daleč in očetov glas. Pobral je knjižico, se dvignil in odšel brez slovesa. Nikogar ni videl. Stopal je preko dvorišča in zrl v tla ter se napotil na cesto. V omotici se je ves dan vlačil po ulicah, ogledoval izložbe, čital oglase za kino, gledališča in zabave, strmel v cerkve in tovarne, se sprehajal mimo gostiln, kavarn in

palac — — —, zvečer pa se je vrnil domov in molčal bolj od groba. Ko pa je zaspal, je v groznih sanjah klical:

»Prokleti, prokleti!«

3.

Lesteneč je visel iz stropa, ves žareč in svetel, in svečice so gorele v električnih luči. Stene so bile rdeče, vse štiri, pri luči. Stene so bile rdeče, vse štiri, pri oknu je stala velika črna pisalna miza, njej nasproti pod stropom je visela slika debelušnega narodnega veljaka v zlatem okviru. Po tleh je bila razgrnjena mehka preproga, na kateri so stale zelene noge dolge mize in okrog nje bleščeči stoli prevlečeni z žametom. Vrata, ki so vodila v to dvorano, namenjeno za prevažne in tajne stvari, ki se o njih pogovarjajo gospodje upravnega odbora, so bila prevlečena z močnim črnim platnom: ne sliši se skozi beseda, še misel odskoči od mehke črnine. Poleg vrat na desno je stal obešalnik. Tu stoji samo takrat, kadar je seja, vse druge dni je na hodniku. Peč v kotu je grela sobo z zeleno toplino, včasih je zapresketalo v njej, pa je spet utihnilo — in če si prisluhnil, si slišal petje premoga, ki mu je dirigiral prepil.

Ravnatelj Zelenec je sedel za mizo pri oknu in strmel v papirje pred seboj. To je soba njegovega dela. Kako silno je hrepenel po njej, dokler je še posedal v sosednji, kjer so uradniki: ki vodijo knjige, ki pišejo račune, ki urejajo pisma. Usoda mu je bila naklonjena. Ni dolgo poslušal dolgočasnega prasketanja strojev in zdehanja pisarjev, povzpeli se je, huda je bila pot. Mladost je šla mi-

mo njega. To je bilo takrat, ko je zaklenil kamrico svojih misli. Pobožno je poslušal tiste dni nasvet prijaznega gospoda, ki ga je bil na večer povabil k sebi.

»Prijatelj, vi ste mlad in neizkušen. Poslušajte pametno besedo, ki vam jo govori mož, veljak, v stoterih narodnih bojih ranjen. Ni življenje kar tako, kakor na primer kozarček tegale rumenca. Življenje je knjiga, ki jo moramo čitati po straneh. Kje je človek, ki bo začel v sredi bukev, pa spet preskočil par listov, zadnjega poglavja le zadnji del prebral? Treba je iti stopinjo za stopinjo. Počasi pride človek hitro do cilja.«

»Pa ljudstvo?« je vprašal gospod Zelenec takrat.

»Ljudstvo!«, se je posmejal narodni veljak. »Ljudstvo je sadje. Če ga božáš in postavljaš na police, zmrzne, zgine. Jej ga — ali pa v stiskalnico z njim, mošt imaš, ki ne gre v škodo.«

»Ampak učili smo se —.«

»Učili ste se. To je bilo. Danes ste vi učenik! Otresite se neumne navlake, ki ste se jo navzeli nehote, kakor se čelvelj nabere prahu. Moč vam je dana, zdrav je vaš razum. In... in... jaz sem vam naklonjen...«

»In kaj naj storim?« je postal rado-veden Zelenec.

»Še par prepričanij imam,« je odvrnil prijazni gospod. »poceni so, danes so še poceni. Kupite eno, saj je pravzaprav zastoj, pa bom z vami na vseh vaših potih.«

Tako sta udarila. —

(Dalje.)

Moste. Občinska uprava v Mostah je v seji dne 16. febr. soglasno sprejela predlog, da se pošlje na ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje v Beogradu sledečo resolucijo: 1. da poslabšanje sedanega nezgodnega zavarovanja nikakor ni na mestu; 2. da se nestrpnost priča-kuje uvedba zadostnega zavarovanja vseh obrtnih in industrijskih delavcev za slučaj onemoglosti, starosti in smrti. — Predlog je utemeljeval odbornik Filip Logar.

Politika.

Konference škofov Jugoslavije so se pričele v sredo 19. febr. Navzoči so skoro vsi škofje.

Nov vojaški kazenski zakonik je podpisal kralj Aleksander.

Zakon o nadzorstvu nad živili, ki vsebuje odredbe glede proizvajanja, shranjevanja in prodajanja živil in glede to-zadavnega nadziranja, je objavljen in bo stopil v veljavo 17. marca.

Statut Sokola kraljevine Jugoslavije, ki je bil izdan, določa, da se podpira ta organizacija iz proračunskih sredstev bavovin in države in da je naloga organizacije nadziranje vsega kulturnega in prosvetnega delovanja v državi.

Med Jugoslavijo in Avstrijo se vrše pogajanja za novo trgovinsko pogodbo.

Nova železniška proga Rogatec—Krapina je bila odprta dne 16. februarja.

Nemški poslanik v Beogradu dr. Köster je umrl 18. februarja.

Bivši voditelji HSS so bili sprejeti dne 16. febr. pri predsedniku vlade generalu Živkoviću.

Dr. Protulipac, bivši predsednik hrvatskih Orlov, ki je bil, kot smo poročali, aretiran, čes da je še nadalje skušal protizakonito vzdrževati orlovsko organizacijo, je bil 15. t. m. izpuščen na svobodo.

*

Francoska vlada je padla. Pri glasovanju o vprašanju zaupnice, ki ga je stavil finančni minister, je vlada ostala v manjšini. Finančni minister je vodil reakcionarno finančno politiko in bil tudi proti zboljanju socialnega zavarovanja.

Konferenca o carinskem premirju je bila odprta v Zenevi. Navzočih je 26 držav, članic Društva narodov.

Razorožitvena konferenca v Londonu se še vrši. Zaključkov še ni nobenih.

O pogodbi med Avstrijo in Italijo avstrijski parlament ne bo razpravljal, ker tako želi kancler Schober. Podal je samo zaupno poročilo odboru parlamenta in poslancem iz Tirolske. Tudi socialni demokraci so s pogodbo zadovoljni.

Krvave volitve so bile v nedeljo, dne 16. febr. v Bolgariji. Do spopadov, ki so zahtevali več smrtnih žrtev, je prišlo na več krajih. Vlada je dobila okoli 500.000, opozicija pa 300.000 glasov.

Vlom je bil izvršen v tajništvo češkoslovaške ljudske stranke (Sramek). Vlomilci so odnesli razne važne politične listine in dokumente.

Italijanska vlada je razpisala 100.000 lir nagrade za izsleditev atentatorjev na palačo tržaškega fašističnega lista »Popolo di Trieste«.

Komunistične organizacije je razpustila nemška vlada in zaplenila njih premoženje.

General Kutjepov, voditelj ruskih emigrantov je v Parizu neznanokam izginil. Sumi se, da ga je nagradila boljševiška tajna policija. Dosedaj še niso našli nobenega sledu za njim.

Stanovajska zaščita na Češkoslovaškem bo podaljšana do konca leta 1931.

Gibanje za republiko in proti monarhiji v Španiji narašča. Po madridskih ulicah se vrše dnevno demonstracije brezposelnih delavcev. 11. internacionala prireja po vseh mestih demonstracije. Sploh vlada v Španiji velika zmeda. General Berenguer je izjavil, da bo monarhijo čuval do skrajnosti.

Komunistično zaroto so odkrili v Atenah. Nameravan je bil baje napad na poslaništvo Združenih držav. Pri tem so aretirali nemškega državnega poslanca komunista Kreuzerja.

Gandhi je izjavil, da se bo pričel po vsej Indiji organiziran bojkot tujega blaga in izdelkov. Pred trgovinami bodo postavljeni agitatorji, ki bodo odvrčali Indijce od kupovanja.

Železničarski vestnik.

Naravno. Podjetnik: »Ali ste pa tudi dober delavec?« — Delavec: »Primaruh, da sem!« — Podjetnik: »Dokažite!« — Delavec: »Delam za štiri: za ženo, dva otroke in zase.«

Razno.

10 let je preteklo 17. februarja, odkar je umrl dr. Petar Rogulja. Slava njegovega spomina!

Protituberkulozna liga se je ustanovila v Ljubljani. Jugoslovanska strokovna zveza je pristopila kot član. Na občen zboru dne 16. t. m. je načelnik tov. Zumer ustanovitev toplo pozdravil in izrazil nado, da bo energično in uspešno posegla v boj proti tej strašni morilki proletarijata.

Radniški strokovni savez je priredil v Zagrebu veliko zborovanje povodom revizije socialne zakonodaje. Vodil je zborovanje tov. Rudolf Petek, poročal pa je dr. Juraj Sčetinec. Končno so bile sprejete resolucije, ki so se odposlale ministru za socialno politiko.

Umrl je gosp. Kordin Jožef, strugar, iz znane rodbine Kordinov. Pokojni je bil še zvečer zdrav in vesel, v torek zjutraj ob pol 5 pa je nenadoma preminul, pogreb se je vršil v sredo 19. t. m. Bil je zvest naš prijatelj in naročnik lista. Svojem, posebno rodbini, naše iskreno sožalje.

Borza dela.

Ljubljana. Delo dobe: 3 čevljarji, 3 hlapci, 1 navaden delavec, 2 žagarja na venecijanko, 1 usnar, 2 sedlarska pomočnika, 2 dimnikarska pomočnika, 1 modelni mizar, 13 vajencev. — Zenske: 1 dežnikarica, 2 pletilki, 9 kmečkih dekel, 9 služkinj, 3 šivilje perila, 1 vzgojiteljica, 1 postrežnica, 4 vajenke.

Maribor. Delo dobe: 9 viničar, družin s 34 člani, 12 hlapcev, 3 pastirji, 4 majarske družine, 2 švicarja, 1 livarski mojster, 2 samostojna livarja, 1 strokovnjak za izdelavo vrvi za mornarico, 1 izdelovalec gamaš, 1 kamnosek, 1 kolar, 3 kovači, 1 mizar, 1 lesostrugar, 2 čevljarja, 2 prikrojevalca gor. del. čevljev, 1 mlinar, 1 slaščičar, 1 čevljarski delovodja. — Vajenci: zlatarske, kovaške, kleparske, čevljarske,

sodarske, pekovske, mizarske in krojaške obrti ter trgovske stroke. — Zenske: 2 kmečki dekli, 7 služkinj, 10 kuharic, 6 vzgojiteljic, 2 varuški, 5 kuharic za na Hrvaško in v Srbijo, 2 plačilni natakariči, 2 podnatakariči, 2 šivilji za obleko, 1 šivilja za perilo, 2 bolniški sestre, 4 sobarice za v privatno hišo, 1 trg. vajenka, 2 šiviljski vajenki.

Celje. Delo dobe: 8 konjskih hlapcev, 8 hlapcev za govejo živino, 3 majerji kravarji, 1 klepar, 1 kovač, 1 pekar, 1 gatarist, 1 mizar, 1 cirkularist, 2 lesostrugarja, 2 tesača, 1 krojač šabloner, 1 mlinar, 1 mesar, 3 peki, 1 raznašalec kruha, 18 vajencev. — Zenske: 38 kmečkih dekel, 2 natakariči, 10 služkinj, 9 kuharic, 3 sobarice, 1 kmečka varuška, 1 vajenka.

Tiskovni sklad.

Zadnji izkaz 1392 Din
Rudarji Hudajama 80 Din
Dežman Ivan, Javornik 10 Din

Skupaj 1482 Din

Zavednim tovarišem iskrena hvala. Tovariši in prijatelji, prispevajte!

Hvaležnost. Ob veliki plohi je bil tramvaj seveda prenapolnjen. V kotu sedi slabše oblečen človek, ki vstane pred gospodom ravno vstopivšim z besedami: »Prosim, gospod sodnik, sedite, saj sem jaz že večkrat po vaši milosti sedel.«

Senčna stran dečje frizure. Kaj nam bo še ta neumna moda kratkih las prinesla, ne vem, tako vzdihuje nesrečni tobakar, srečni posestnik desetih hčera, »to pa vem, da v celi hiši ni dobiti nobene lasne zaponke več, da bi si človek ž njo pipo očistil.«

Jajce več ko puta ve. Mati: Ne hiti z možitvijo! Može so dan za dnem slabši — Hči: Potemtakem je treba šele hiteti: čim dalje čakaš, tem slabšega dobiš.

RADIO

JOŽE MARKEŽ, JESENICE

So dna postrežba. Dobi se tudi na obroke.

Oglejte si stalno radio razstavo!

Pierre l'Ermité:

Kako sem ubila svojega otroka

Nekaj pa mora tudi dovoliti tako velikemu, lepemu in bogatemu dečku... Saj bi se lahko še kaj hujšega navadil! Kaj je to, če zahaja k župniku Firminu ali v njegov patronaž v predmestju?

Sicer pa si niti ni bila na jasnem, kako je prav za prav, ker ji Dominik ni nikoli naravnost povedal, da je v nedeljo in četrtek popoldne v patronažu. Doma ga pač ni bilo, a kaj, mlad človek že tako ni stanovit in se mnogokrat navdušuje za minljive ideje. Gospa Yholdy je upala, da se bo Dominikova gorečnost kmalu podelila. Njen sin hodi v patronaž! E, malenkost, kakor če bi kadil. Kadi pa tako ne! Rajši bi seveda videla, ko bi se lepo napravil in se učil golfa ali tenisa ali jahanja, toda dečko hodi rajši v telovadnico župnika Firmina. — Mislila je namreč, da v patronažu samo telovadijo. — No, to ga bo gotovo minilo, ko se bo začel ozirati za kako sestrično ali za ono deklico, katero ima ona že dolgo v mislih. In to se mora zgoditi prav kmalu, saj pozna čuvstvenost svojega sina.

Za enkrat pa o tem ni bilo govora, ker se je Dominik pridno učil in se bavil s čisto drugačnimi stvarmi. Zanimala ga je — ne da bi mu bila že popolnoma po godu — ljudska duša, ker je tako zamotana vprav radi tega, ker se javlja v toliko posameznikih.

Vsak dan je bolj spoznaval tropo mladeničev, ki so tvorili patronaž. Tu je bilo neotesanih dečkov, ki so cenili vrednost posameznika samo po debelosti mišic na rokah ali nogah; drugi zopet po tem, kdo zna boljše pihati na trobento; mnogo jih je živelo edino za tekme. In vse to je bilo nekoliko prepojeno z zelo plitvim krščanstvom. K maši so prihajali skupaj kot bi gnal čredo... Kadar ni bilo župnika zraven, je čul Dominik — pred njim, ki je bil lajik, jih ni bilo dosti sram — strašne pomenke. Čim pa se je prikazal župnik je vse utihnilo.

Marsikateri otrok je bil telesno ali duševno pokvarjen; ali je bil oče strahovit pijanec ali pa je bila sicer družina na slabem glasu, in mnogo teh ubogih malčkov je bilo jetičnih. Sploh tvorijo ti ljudje svet zase kot bi se jim niti ne sanjalo, da je mogoče še kako drugače živeti...

»Torej? Kaj potem?«

»Ali niso ljudje v njegovi bližini prav takšni?« je začel premišljevat Dominik. Koliko lepo napravljanih mladeničev se bavi edino le s športom! Koliko je takih, ki hočejo veljati za nekakšne kristjane, ker tako zahteva moda! Koliko je takovih, ki so pokvarjeni telesno in duševno!... Po imenu je poznal premnoge, ki bi jih lahko uvrstil tu notri!

Razlika je le v tem, da plašč olike zakriva kretnice, omiljuje besede in olepšava zunanost, resnica pa ostane vedno ista: uboga in usmiljenja vredna človeška narava s svojim vidnim ali prikritim samoljubjem. To boš našel nazadnje pri vsakem človeku.

In sedaj se moraš z vsemi močmi truditi, da se znebiš tega težkega in morečega jaza, ki te pritiska k tlom, in v ognju vsakdanjih žrtev si moraš oprostiti peruti, da boš poletel v one višine odpo-vedi, kamor kliče Bog vse plemenite duše.

»Kdor hoče hoditi za menoj,« je rekel Učenik, »naj se odpove samemu sebi in vzame svoj križ ter hodi za menoj!... Križ človek še nekako vzame, ker mu ga največkrat njegov stan naloži na rame. Toda odreči se samemu sebi, svoji lastni osebnosti, ki jo najdeš povsod, a je zmerom ne moreš sovražiti — čeprav Pascal* drugače trdi — to pa ne gre tako lahko! In vendar, kolikokrat se lahko stidiš sam sebi, če pogledaš v svojo notranjost, kjer se celo pod nadnaravnim videzom skrivajo vsi drugačni, včasih celo nepoznani nagibi, iz katerih si storil svoja najboljša dejanja! V koliki meri moraš ohraniti svojo lastno osebnost in koliko se moraš otrešiti samega sebe, da ne boš ne angel ne žival? Kako boš našel oni način življenja, ki ti ga je namenil Bog? Oh, kako važno je, da poznaš svojo dolžnost in pot, po kateri moraš iti, zlasti v oni dobi svojega življenja, ko stojiš na križišču cest, ki vodijo v življenje!...«

Vsa ta vprašanja, ki jih dosedaj še ni poznal, so vstajala pred Dominikom, kadarkoli je prišel v patronaž.

Na dvorišču patronaža je večkrat pozorno opazoval župnika Firmina, ki je bil tako dovršen in nežen ter silno tenkočuten za lepoto, pa se je prijazno pogovarjal z nekim drvenjakom Copinaudom, ki je vlekel besede kot bi vzdigoval ročke.

Občudoval je še druge fante — bilo jih je nad deset — ki so se zbirali okrog župnika in so bili njegovi zaupni prijatelji. Bili so mu popolnoma vdani in z dušo in srcem delali za patronaž.

* Blaž Pascal (1623—1662) je bil slaven francoski mislec, znanstvenik in pisatelj.

Eden, nekoliko starejši fant, uradnik v banki »Credit Lyonnais«, je bil vedno veselega in vedrega obraza. Sicer ni bil bogve kako zmogel, toda človek se je lahko popolnoma zanesel nanj. Patronaž mu je bil kakor družina in najbolj je bil vesel, če mu je kdo poveril kako naročilo ali dal vezati knjige. Bil je nadvse skrben knjižničar in tudi ob desetih ponoči se mu ni tožilo kresati v najbolj oddaljeno ulico Deux Poteaux, da je poiskal kakega starega Julesa Vernea, ki so ga pozabili vrniti. Šele potem je mirno spal.

Drugi pa, tudi že starejši, je bil enako dobrega srca in neprekosljiv šaljivec v svojem oddelku. Otroci so delali z njim, kar so hoteli: skakali so mu na hrbet, ga vlekli za brado in ga obdelovali kakor če psi dobe starega merjasca.

Ko so ga popustili, je Dominik pričakoval, da bo razjarjen planil in se znesel nad njimi za tako početje.

Njemu pa še na misel ni prišlo kaj takega.

Vedno je bil enako dobre volje in ljubeznjiv in prijazen z vsakim; a bil je tudi zelo preudaren mladenič. Kaj je neki na dnu te duše? Ali je samo prirojena potrpežljivost ali — kdo naj ve! — morda prav ponižna svetost?

Taka vprašanja si je dostikrat zastavljal Dominik, ki je potreboval močnih vzgledov, da ne omaga na strmi poti.

Razen teh, ki so bili vsaj na zunaj tako silno preprosti, je bilo v patronažu nekaj tudi res odličnih in zmogljivih mladeničev. Bili so vrli gospodarji in vodniki, ki so znali ravnati s svojimi tovarši, skrbeli zanje in jih vodili, a tudi pokarali in ukrotili, če je bilo treba.

Marsikateri teh mladeničev so imeli tudi izven patronaža velik vpliv na svojo okolico, saj so bili glavni stebri premnogih delavskih organizacij. Ta je bil predsednik strokovnega društva, oni tajnik, tretji ravnatelj konzumne zadruge in podobno. In kljub tolikemu delu so prihajali zvečer po uro ali dve v patronaž, prirejali sestanke in sredi vpitja in prahu imeli skušnje za gledališke predstave; bili so v Patronažnih svetih, kjer so nastopali odločno kakor voditelji in mnogokrat celo tako kakor duhovniki.

Vzlic temu so bili revni in edino njihovo bogastvo so jim bila šolska spričevala.

Kaj bi bili storili, če bi imeli priliko, da bi se bili bolj izobrazili, če bi imeli več sredstev na razpolago, več prostega časa in širše polje svojega udejstvovanja!